

مقاله‌ی پژوهشی

رابطه‌ی بین اعتیاد به اینترنت با درون‌گرایی دانش‌آموزان دختر پایه‌ی نهم ناحیه ۳ تبریز

خلاصه

مقدمه: هدف پژوهش حاضر بررسی رابطه بین اعتیاد به اینترنت با درون‌گرایی دانش‌آموزان دختر پایه نهم ناحیه ۳ تبریز می‌باشد.

روش کار: پژوهش حاضر توصیفی همبستگی بوده و جامعه پژوهش حاضر شامل دانش‌آموزان دختر پایه نهم که در سال تحصیلی ۹۵-۹۴ در دبیرستان‌های دولتی ناحیه ۳ شهر تبریز مشغول به تحصیل هستند بودند. حجم جامعه برابر با ۲۵۶۶ دانش‌آموز دختر است که حجم نمونه برابر با ۳۴۹ نفر از دانش‌آموزان دختر بر اساس جدول کرجسی و مورگان می‌باشد. روش نمونه‌گیری به شکل تصادفی خوشه‌ای چندمرحله‌ای انجام شد. روش گردآوری اطلاعات به صورت میدانی و با استفاده از پرسشنامه شخصیتی آیزنک (درون‌گرایی، برون‌گرایی)، آزمون اعتیاد به اینترنت ۲۰ سوالی یانگ بود. بعد از جمع‌آوری اطلاعات، داده‌ها با استفاده از نرم‌افزار SPSS و به روش همبستگی و رگرسیون تحلیل شدند.

یافته‌ها: نتایج نشان دادند که رابطه اعتیاد به اینترنت با درون‌گرایی در سطح ۳۰ درصد اطمینان ($P < ۰/۰۰۰۱$) معنادار است.

نتیجه‌گیری: نتایج نشان می‌دهد که بین اعتیاد به اینترنت با درون‌گرایی در دانش‌آموزان، رابطه معنی‌داری وجود دارد.

واژه‌های کلیدی: اعتیاد به اینترنت، درون‌گرایی، شخصیت

سونیتا جهان‌بینی

گروه علوم تربیتی، واحد شبستر، دانشگاه آزاد اسلامی، شبستر، ایران

* امیدعلی حسین‌زاده

گروه علوم تربیتی، واحد شبستر، دانشگاه آزاد اسلامی، شبستر، ایران

*مؤلف مسئول:

گروه علوم تربیتی، واحد شبستر، دانشگاه آزاد اسلامی، شبستر، ایران

amirhoseinzade1359@gmail.com

تاریخ وصول: ۹۵/۰۶/۰۱

تاریخ تایید: ۹۵/۰۷/۰۸

مقدمه

در گذشته اعتیاد تنها متمرکز بر استفاده از داروها و موادی بود که بر روی واکنش مغز تاثیر می‌گذاشت. اخیراً به این مسئله توجه شده است که فرد می‌تواند به همان نوع اعتیاد با استفاده از اینترنت دست یابد. این اختلال، اعتیاد به اینترنت نام گرفته است. اعتیاد به طور اعم به معنای بروز شرایطی است که در آن افراد به صورت جسمی و روانی به یک نوع ماده خاص به ویژه مواد مخدر وابستگی پیدا می‌کنند. بسیاری از پژوهشگران مفهوم اعتیاد را برای توجیه انواع خاصی از رفتارهای مشکوک نیز به کار می‌برند زیرا نشانه‌ها و یافته‌های اعتیاد در این حالت نیز دیده می‌شوند. انواع غیر ماده‌ای اعتیاد نیز به عنوان اعتیادهای رفتاری طبقه‌بندی می‌شوند که اعتیاد به اینترنت نیز جزو اعتیاد رفتاری محسوب می‌شود (۱). این نظر که واژه اعتیاد فقط به مواد نیست و می‌تواند در موارد دیگر (اعتیاد رفتاری) هم وجود داشته باشد اولین بار توسط پیلی^۱ (۱۹۷۵) ارائه شد، طبق نظر پیلی آن چه باعث می‌شود افراد نسبت به یک رفتار معتاد شوند، تجربه خوشایند نسبت به آن رفتار است، همان گونه که نسبت به مواد شیمیایی رخ می‌دهد. در اعتیاد اینترنتی فرد، نه به ماده بلکه به آنچه در رایانه انجام می‌دهد یا به احساسی که در هنگام انجام آن به او دست می‌دهد معتاد می‌شود (۲). این اختلال با عناوین مختلفی از قبیل وابستگی رفتاری به اینترنت، استفاده مرضی از اینترنت، استفاده مشکل‌زا از اینترنت، استفاده بیش از حد از اینترنت، سوءاستفاده از اینترنت و اختلال اعتیاد به اینترنت معرفی شده است (۳). ایوان گلدبرگ^۲، روان‌پزشکی از دانشگاه کلمبیا، اولین بار اختلال اعتیاد به اینترنت را در جولای ۱۹۹۵ مطرح کرد. اعتیاد به اینترنت یا وابستگی رفتاری به اینترنت صرف نظر از اینکه آن را یک بیماری یا آسیب روانی یا معضل اجتماعی بدانیم پدیده‌ای است مزمن، فراگیر و عودکننده که با صدمات جدی جسمانی، مالی، خانوادگی، اجتماعی و روانی مطرح است. رایج‌ترین اصطلاح "اعتیاد به اینترنت" است که نوعی وابستگی رفتاری به اینترنت ایجاد می‌کند و با این ویژگی‌ها تعیین می‌شوند: هزینه روزافزون برای اینترنت و موضوعات مربوط به آن، احساس هیجانی ناخوشایند (مانند اضطراب، افسردگی و مانند آن) در زمانی که فرد در تماس با اینترنت نیست، قابلیت تحمل و عادت کردن به اثرات در اینترنت بودن، انکار رفتارهای مشکل‌زا از این دیدگاه، اختلال به عنوان اختلال تنشی یا کنترل‌تکانه مانند قماربازی بیمارگونه در نظر گرفته می‌شود و کسانی که به این معیار می‌رسند، مشکلات روان‌شناختی، اجتماعی و شغلی پیدا می‌کنند (۴).

اینترنت هم کاربرد دارد زیرا نشانه‌های اعتیاد به اینترنت همان ویژگی‌هایی را دارد که در اعتبار به مواد از جمله الکل و سیگار دیده می‌شود (۵). انجمن روان‌پزشکی آمریکا اعتیاد به اینترنت را یک الگوی استفاده از اینترنت تعریف می‌کند که موجب اختلال عملکردی شده و با حالات ناخوشایند درونی در طول یک دوره دو ماهه همراه هست (۶). اعتیاد به اینترنت با استفاده بیش از حد از دیگر آسیب‌های فردی و تا حدودی اجتماعی اینترنت است که گاهی از این بیماری تحت عنوان اعتیاد مجازی نیز نام برده می‌شود. اختلال اعتیاد به اینترنت یک پدیده بین رشته‌ای است و علوم مختلف پزشکی، رایانه‌ای، جامعه‌شناسی، حقوق، اخلاق و روانشناسی هر یک از زوایای مختلف این پدیده را مورد بررسی قرار داده‌اند (۷).

در مطالعه شاو و بلاک^۴، اعتیاد به اینترنت در حیطه اختلالات کنترل تکانه قرار گرفته و شامل ناتوانی فرد برای مقاومت در مقابل تکانه‌اش برای درگیر شدن در یک رفتار خاص علی‌رغم در نظر گرفتن پیامدهایش هست (۸).

به عقیده هولمز^۵ استفاده از بیش از ۱۹ ساعت در هفته از اینترنت نشانه اعتیاد به اینترنت بوده ولی یانگ^{۱۰} ۳۸ ساعت در هفته را مرز اعتیاد به اینترنت قرار داده است. مسئله اعتیاد به اینترنت می‌تواند یک بحران اجتماعی مدنظر باشد و در حال، نظر متخصصان در تمام حوزه‌ها را به خود جلب کرده است. این پدیده یک معضل زیستی، روانی، اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی است و نمی‌توان به مسئله اعتیاد به اینترنت فقط از یک منظر نگاه کرد بلکه تحت تاثیر عوامل بسیار قرار دارد و باعث پیامدهای منفی زیادی هم می‌شود. عوامل مؤثر بر اعتیاد به اینترنت در انواع استفاده از اینترنت، محل اتصال، ساعات استفاده، میزان مهارت در استفاده و عواملی از این دست که هر یک از عوامل قابل بحث و بررسی هست، مورد نظر هست. اعتیاد به اینترنت، تاثیر منفی زیادی بر روی افراد می‌گذارد از جمله مشکلات در روند زندگی، عملکرد مدرسه و روابط والدینی (۹). در عین حال که روابط افراد با دنیای مجازی افزایش می‌یابد در مقابل از دامنه روابط آنان در جهان واقعی کاسته می‌شود و احتمال افت عملکرد تحصیلی آنان نیز می‌رود (۱۰). در مطالعات یانگ^{۱۰} ۵۸ درصد دانشجویان و دانش‌آموزان، کاهش چشمگیری در عادت مطالعه، افت نمره درسی، مشروط شدن و غیبت از کلاس داشته‌اند. ۴۳ درصد این شاگردان خوب به علت دیر خوابیدن ناشی از استفاده از اینترنت، با عدم موفقیت در مدرسه روبرو شده‌اند (۱۱). آندرسون در سال ۲۰۰۰ در دانشگاه آلفرد طی تحقیقی دریافت که بیشتر دانشجویانی که در تحصیل

¹Peele²Ivan Goldberg³Young⁴Shaw and Black⁵Holmes

و خطر ترجیح می‌دهد (۱۹). علاوه بر تفاوت‌های ذکر شده، بین درون‌گرایان و برون‌گرایان تفاوت‌های دیگری نیز به شرح زیر است:

درون‌گرایان در مدرسه موفق‌تر عمل می‌کنند. این موفقیت به خصوص در دروسهای پیشرفته‌تر آشکار است. همین‌طور، دانشجویانی که به دلایل درسی ترک تحصیل می‌کنند، بیشتر برون‌گرا هستند ولی افرادی که به دلایل روانی از تحصیل باز می‌مانند، بیشتر درون‌گرا هستند. ۲- برون‌گرایان ترجیح می‌دهند که تعطیلات را با دیگران بگذرانند، در حالیکه درون‌گرایان تعطیلات را به تنهایی به پایان می‌رسانند. برون‌گرایان به دنبال تغییر و تحول در شغل روزمره خود هستند، در حالیکه درون‌گرایان نیاز چندان به تغییر احساس نمی‌کنند. ۳- برون‌گرایان شوخی‌های تند و زنده را دوست دارند، در حالیکه درون‌گرایان شوخی‌های تند و زنده را دوست ندارند، در حالیکه درون‌گرایان شوخی‌های روشن‌فکرانه مانند استفاده خنده‌دار از کلمات و لطف‌های ظریف را می‌پسندند. ۴- برون‌گرایان در مقایسه با درون‌گرایان، از لحاظ جنسی فعال‌ترند. ۵- برون‌گرایان تلقین‌پذیرتر از درون‌گرایانند. ۶- برون‌گرایان، در مقایسه با درون‌گرایان اغلب جاهایی را برای مطالعه در کتابخانه انتخاب می‌کنند که محرک‌های بیرونی بیشتری را فراهم کنند. ۷- برون‌گرایان نسبت به درون‌گرایان اوقات استراحت بیشتری را برای خود در نظر می‌گیرند. ۸- به هنگام مطالعه، برون‌گرایان محیط پر سروصدا و شلوغ‌تری را ترجیح می‌دهند. ۹- برون‌گرایان در واکنش به سروصدا نیز از درون‌گرایان متفاوتند (درون‌گرایان به سر و صدا واکنش بیشتری نشان می‌دهند) و هر کدام در صورتی که سروصدا به اندازه مورد نظرشان باشد، بهترین عملکرد را خواهند داشت (۱۹).

انجمن روان‌پزشکی آمریکا بر آن است تا اعتیاد به اینترنت و بازی‌های کامپیوتری را به عنوان یکی از عوامل اعتیاد رسمی به مواد مخدر طبقه‌بندی کند زیرا افراد معتاد به اینترنت بیشتر دچار انزوای اجتماعی هستند که در نتیجه، بیشتر در معرض اعتیاد به مواد مخدر هستند (۵). در پنجمین و آخرین ویرایش راهنمای تشخیصی و آماری اختلال‌های روانی، اعتیاد به اینترنت اعتیادی است که منجر به اختلال عملکردی در فرد می‌شود. این انجمن برای تشخیص اعتیاد به اینترنت، هفت ملاک را ارائه کرده است؛ ۱- تحمل، ۲- علائم ترک، ۳- زمان استفاده از اینترنت، ۴- تمایل مداوم برای کنترل رفتار، ۵- صرف وقت قابل توجه برای امور مرتبط با اینترنت، ۶- کاهش فعالیت‌های اجتماعی، شغلی و تفریحی در اثر استفاده از اینترنت و ۷- تداوم استفاده از اینترنت با وجود آگاهی از اثرات منفی آن. لازم است که حداقل سه مورد از معیارهای ذکر شده حداقل به مدت دو ماه ادامه پیدا کند تا تشخیص اعتیاد به اینترنت داده شود (۲۰).

شکست خورده بودند و با سابقه اینترنت بودند (۱۲). مطالعه‌ها نشان داده‌اند که وابستگی به اینترنت در زندگی، شغل، تحصیل و روابط خود شکست خورده و در مدیریت زمان ناتوان بوده‌اند (۱۵-۱۳).

شخصیت را شاید بتوان اساسی‌ترین موضوع علم روان‌شناسی دانست زیرا محور اساسی بحث در زمینه‌هایی مانند یادگیری، انگیزه، ادراک، تفکر، عواطف و احساسات، هوش و مواردی از این قبیل است. روان‌شناسان در بحث از شخصیت بیش از هر چیز به تفاوت‌های فردی توجه دارند، یعنی ویژگی‌هایی که یک فرد را از فرد دیگر متمایز می‌سازد (۱۶). شخصیت در اصل از واژه لاتین پرسونا گرفته شده و به نقابی اشاره دارد که هنرپیشه‌ها در نمایش استفاده می‌کردند این مفهوم به مرور گسترده‌تر شد و نقشی را که بازیگر ایفا می‌کند در بر گرفت (۱۷).

بنابراین مفهوم اصلی و اولیه شخصیت، تصویری صوری و اجتماعی است و بر اساس نقشی که فرد در جامعه بازی می‌کند ترسیم می‌شود. یعنی در واقع، فرد به اجتماع خود شخصیتی ارائه می‌دهد که جامعه بر اساس آن، او را ارزیابی می‌نماید (۱۶).

اصطلاح درون‌گرا و برون‌گرا اولین بار توسط یکی از روان‌پزشکان معروف به نام کارل یونگ به کار رفت. افراد درون‌گرا کسانی هستند که واکنش آنها نسبت به موقعیت‌های مختلف، منفی است یا از این موقعیت‌ها فرار می‌کنند و ساکت و آرام می‌باشند. از طرف دیگر افراد برون‌گرا نسبت به موقعیت‌ها واکنش مثبت نشان می‌دهند. در مقایسه با تیپ درون‌گرا بیشتر حرف می‌زنند و تماس اجتماعی آنها نیز زیادتر است (۱۸). بعد از یونگ روان‌شناس با نفوذ دیگری به نام آیزنگ اصطلاح درون‌گرایی و برون‌گرایی را به کار برد. آیزنگ پس از سالها تلاش نظریه شخصیت بسیار با نفوذی ارائه داد که بر پایه سه بعد قرار دارد. این ابعاد ترکیباتی از صفات یا عوامل هستند که می‌توان آنها را به صورت فرا عامل‌ها در نظر گرفت. سه بعد شخصیت آیزنگ عبارتند از: ۱- برون‌گرایی در برابر درون‌گرایی ۲- روان‌رنجورخویی در برابر پایداری هیجانی ۳- روان‌پریش‌خویی در برابر کنترل‌تکانه. که برای هر سه بعد شخصیتی صفاتی مشخص کرده است که صفات مربوط به برون‌گرایی به شرح زیر است: مردم آمیز، سرزنده، فعال، جسور، هیجان‌خواه، بیخیال، سلطه‌گر، خطر‌جو. ویژگی‌های افراد هر چه به این صفات نزدیکتر باشد برون‌گرا و هر چه از این صفات دورتر باشد درون‌گرا هستند. به نظر آیزنگ معمولاً افراد برون‌گرا افرادی هستند اجتماعی، علاقه‌مند به مهمانی، دارای دوستان فراوان و طالب هیجان که بدون تفکر و اندیشه و به صورت تکانشی عمل می‌کنند. فرد درون‌گرا، برخلاف خصوصیات بالا، فردی است آرام، در خود فرورفته، خوددار و تاملی که به احساسات آنی اعتماد نمی‌کند و زندگی با نظم و قاعده را بر زندگی بر مبنای شانس

و برای ابتلا به دلواپسی، افسردگی و وسواس آمادگی بیشتری دارند. افرادی که روان رنجوری زیاد دارند در آن قسمتهای مغز که شاخه سمپاتیک دستگاه عصبی خودمختار را کنترل میکنند، فعالیت بیشتری را نشان می‌دهند.

پرسشنامه شخصیتی آیزنک فرم کودک نوجوان توسط آیزنک ساخته شده است که دارای ۸۱ ماده بوده و به صورت بلی و خیر پاسخ داده می‌شود. هدف این مقیاس بررسی چهار عامل شخصیتی درون گرایی-برون گرایی (۲۴ ماده)، روان رنجور خویی (۲۰ ماده) و روان پریشی (۱۷ ماده) است. همچنین ۲۰ ماده مقیاس، حساسی و تمایل به مقبولیت اجتماعی را مورد سنجش قرار می‌دهد (مقیاس دروغ‌گویی) (۲۲).

ما در این پژوهش مقیاس E را مورد بررسی قرار دادیم. ضریب آلفای کرونباخ ۰/۹۰ برای مردان و ۰/۸۹ برای زنان گزارش شده است (۲۳).

برای هر یک از مواد پرسشنامه دو گزینه بلی و خیر وجود دارد، که گزینه بلی نمره ۱ و گزینه خیر نمره صفر دریافت خواهد کرد.

نمره گذاری سوالات ۹، ۴۸ و ۷۸ در پرسشنامه اصلی E به صورت معکوس نمره گذاری می‌شود. بدین شکل که اگر در این سوالات فرد جواب خیر را علامت بزند نمره ۱ را دریافت خواهد کرد.

در عامل E نمره خام بالای ۱۲ معرف این است که آزمودنی صفت و ویژگی‌های برون گرایی را داراست و هر چه نمره از ۱۲ بالاتر رود می‌گوییم برون گرایی غالب است و هر چه نمره فرد از ۱۲ پایین بیاید می‌گوییم که درون گرایی غالب است.

ب- *آزمون اعتیاد به اینترنت^۴ یا IAT*: برای اندازه‌گیری اعتیاد به اینترنت، آزمون ۲۰ سوالی اعتیاد به اینترنت یا IAT استفاده خواهد شد. پرسشنامه ۲۰ سوالی خود را براساس نشانه‌های تشخیص اعتیاد اینترنتی طراحی نمود. این پرسشنامه به روش لیکرت نمره گذاری می‌شود. نمره گذاری این پرسشنامه ۵ درجه‌ای به شرح زیر است: بندرت=۱، گاهی اوقات=۲، اغلب=۳، بیشتر اوقات=۴، همیشه=۵. نمره کلی آزمون بین ۲۰ تا ۱۰۰ متغیر است که نمره بین ۲۰-۳۹ وابستگی متوسط، ۴۰-۶۹ وابستگی زیاد و ۷۰-۱۰۰ وابستگی شدید تفسیر می‌شود (۲۴). برخی پژوهشگران نظیر ویدیانو و مک موران^۵ به منظور بررسی اعتبار این آزمون از روش تحلیل عاملی و ضریب همبستگی عوامل تشکیل دهنده مقیاس استفاده کردند. تحلیل عاملی این آزمون ۶ عامل را بیان نمود که عبارت از اهمیت^۶، استفاده بیش از حد^۷، بی‌توجهی به وظایف شغلی^۸، فقدان کنترل^۱، بی‌توجهی به زندگی اجتماعی^۲ و

با توجه به مطالب ذکر شده و وجود خلأ در میان تحقیقات انجام گرفته به بررسی عوامل کلی شخصیت با اعتیاد به اینترنت و سهل انگاری انجام شده و به بررسی درون گرایی به صورت انحصاری پرداخته نشده است. این پژوهش در پی بررسی رابطه بین اعتیاد به اینترنت با درونگرایی دانش‌آموزان دختر ناحیه ۳ شهر تبریز می‌باشد که بر اساس رویکرد شناختی- رفتاری و نیازهای اساسی مازلو^۱ می‌باشد.

روش کار

پژوهش حاضر از نوع توصیفی و طرح آن همبستگی محسوب می‌شود. جامعه پژوهش حاضر شامل دانش‌آموزان دختر پایه نهم که در سال تحصیلی ۹۵-۹۴ در دبیرستان‌های دولتی ناحیه ۳ شهر تبریز مشغول به تحصیل هستند می‌باشد. حجم جامعه برابر با ۲۵۶۶ دانش‌آموز دختر است که حجم نمونه نیز با توجه به جمعیت آماری با رعایت افت شرکت کنندگان برابر با ۳۴۹ نفر از دانش‌آموزان دختر که بر اساس جدول کرجسی^۱ و مورگان^۲ (۲۱) انتخاب شده‌اند می‌باشد. این افراد بر اساس گزارش والدین به مشاوران مدرسه که به رفتارهای وابسته گونه فرزندان به شبکه‌های اجتماعی بودند انتخاب شدند. روش نمونه‌گیری نیز به شکل تصادفی خوشه‌ای چند مرحله‌ای انجام شد. یعنی از ناحیه ۳ آموزش و پرورش در ابتدا ۶ مدرسه انتخاب و از هر مدرسه سه کلاس به صورت تصادفی انتخاب شد و دانش‌آموزان به صورت گروهی به پرسش‌نامه‌های پژوهش پاسخ دادند.

ابزار پژوهش

الف- پرسشنامه درون‌گرایی: ویژگی‌های شخصیتی به عنوان مجموعه سازمان‌یافته و واحدی متشکل از خصوصیات نسبتاً ثابت و پایدار در افراد است که بر روی هم، یک فرد را از فرد یا افراد دیگر متمایز می‌سازد (۱۶). حاصل سالها تلاش آیزنک، نظریه شخصیت بسیار بانفوذی است که بر پایه سه بعد قرار دارد. ما می‌توانیم این سه بعد را به صورت فراملها در نظر بگیریم که ترکیباتی از صفات یا عوامل هستند. به هر حال سه بعد شخصیت آیزنک که یک فضای مرکزی سه بعدی برای شخصیت فراهم آورده عبارتند از: برون‌گرایی: حالتی است که در آن نیروهای شخص به خارج از خودش معطوف میشود. درون‌گرایی: حالتی است که در آن انرژیهای شخص بدون علاقه به دنیای خارج با اندکی علاقه متوجه درون خود میشود و عامل بعدی روان- رنجوری است. تفاوت عمومی افراد درونگرا و برونگرا این است که درونگرایان نسبت به برونگرایان، حافظه درازمدت آنها برتر است، عملکرد کندتر ولی دقیقتر داشته، گوشه گیر و انزواطلب هستند، گرایش به احساس کمبود (حقارت) در آنها زیاد است

⁴Internet Addiction Test

⁵Widyanto and McMurran

⁶Saliency

⁷Excessive Use

⁸Procrastination Work

¹Maslow

²Krejcie

³Morgan

درون‌گرایی	۳۴۹	۱/۴۷۳	۰/۰۲۶
اعتیاد به اینترنت	۳۴۹	۱۰/۵۶	۰/۲۱۲

در پژوهش حاضر به منظور بررسی فرضیه‌ها و یافتن پاسخ برای سوال پژوهشی از ضریب همبستگی پیرسون و رگرسیون گام به گام استفاده گردید.

برای پیش‌بینی متغیر ملاک (اعتیاد به اینترنت) براساس متغیر پیش بین یعنی درون‌گرایی از مدل رگرسیون گام به گام استفاده شد.

جدول ۳- همبستگی اعتیاد به اینترنت با درون‌گرایی

متغیرها	اعتیاد به اینترنت	درون‌گرایی
اعتیاد به اینترنت	۱	*۰/۷۳
درون‌گرایی	*۰/۷۳	۱

جدول ۳ نشانگر این است که بین اعتیاد به اینترنت با درون‌گرایی رابطه معنی داری در سطح ($P < ۰/۰۰۰۱$) وجود دارد.

از آن جایی که در این فرضیه رابطه بین اعتیاد به اینترنت و درون‌گرایی مورد بررسی قرار می‌گیرد، در ابتدا با استفاده از شاخص‌های توصیفی به بررسی نرمال بون توزیع متغیرها پرداخته شده است، سپس از طریق نمودارها روابط بررسی شده‌اند تا از ساختگی نبودن همبستگی‌ها مطمئن شد، در ادامه با استفاده از ضریب همبستگی پیرسون روابط بین متغیرها آزمون شده است. همانطور که در جدول ۳ نشان داده شده است بین اعتیاد به اینترنت و درون‌گرایی (۰/۷۳) همبستگی مثبت و معنی‌دار در سطح ($P < ۰/۰۰۰۱$) وجود دارد.

برای پاسخ به فرضیه از رگرسیون گام به گام استفاده شده است، به طوریکه پس از اطمینان از نبود داده‌های پرت چند متغیری و همبستگی چند گانه در بین متغیرهای پیش بین به تحلیل پرداخته شد.

جدول ۴- خلاصه رگرسیون گام به گام (متغیر ملاک، اعتیاد به

اینترنت بر حسب درون‌گرایی)

مدل	متغیر پیش‌بین	R	R2	R2 تعدیل شده	SE
۱	درون‌گرایی	۰/۴۱	۰/۱۷	۰/۱۷	۳۶/۷۰

جدول ۵- نتایج تحلیل واریانس اعتیاد به اینترنت بر حسب

درون‌گرایی

مدل	مجموع مجذورات	DF	میانگین مجذورات	F	سطح معنی داری
۱ رگرسیون	۱۷۰۰۳۵/۹۱۷	۱	۱۷۰۰۳۵/۹۱۷	۱۲۶/۲۲	۰/۰۰۰۱
باقی مانده	۸۰۵۵۷۲/۰۷۲	۳۴۷	۱۳۴۷/۱۰		
کل	۱۲۹۰۰۴/۵۶۱	۳۴۸			

پیش‌بینی^۳ بودند که نشان دهنده اعتبار سازه آن است (۲۵). در مطالعه مان‌سالی پایایی پرسشنامه بالای ۰/۹۲ ذکر شده (۱۸). کیم و همکاران نیز آلفای کرونباخ ۰/۹۰ برای این مقیاس گزارش کرده‌اند (۲۶).

روش گردآوری اطلاعات به صورت میدانی و با استفاده از پرسشنامه‌های مربوط با پژوهش انجام شد. برای گردآوری پیشینه هم از روش کتابخانه‌ای استفاده شده است.

جهت تجزیه و تحلیل داده‌ها در بخش آمار توصیفی (میانگین و انحراف معیار) و در بخش آمار استنباطی همبستگی پیرسون و رگرسیون با استفاده از نرم افزار SPSS استفاده شد.

در این پژوهش بخش اول به توصیف نمونه آماری و داده‌های خام حاصل از متغیرهای پژوهش تعلق گرفته است. بدین صورت که با شاخص‌های توصیفی (جدول توزیع فراوانی و فراوانی درصدی، میانگین، انحراف معیار) کلیه داده‌ها و خصوصیات جمعیت شناختی آزمودنی‌ها خلاصه‌سازی، تفسیر و گزارش شده است. در بخش بعد به یافته‌های حاصل از آنها پرداخته شده است. در این بخش از ضریب همبستگی پیرسون و رگرسیون گام به گام استفاده شده است.

نتایج

در این بخش داده‌های مربوط به متغیرهای مورد مطالعه و مشخصات دموگرافیک نمایش داده شده است.

جدول ۱- توصیف آماری اعتیاد به اینترنت، سهل‌انگاری و

درون‌گرایی

متغیر	تعداد	حداقل	حداکثر	میانگین	انحراف استاندارد
اعتیاد به اینترنت	۳۴۹	۲۰	۹۹	۵۶/۵۶	۲۳/۶۶
درون‌گرایی	۳۴۹	۱	۲۴	۱۰/۶۸	۴/۳۲

در جدول ۱ توصیف آماری اعتیاد به اینترنت، سهل‌انگاری و درون‌گرایی آورده شده است. بر اساس نتایج مندرج، میانگین اعتیاد به اینترنت ۵۶/۵۶، درون‌گرایی ۱۰/۶۸، می‌باشد.

برای بررسی توزیع نمرات داده‌ها از آزمون کولموگروف-اسمیرنوف استفاده شده است.

با توجه به سطوح معنی داری به دست آمده متغیرهای سهل‌انگاری تحصیلی، اعتیاد به اینترنت و درون‌گرایی از توزیع نرمال برخوردار می‌باشد.

جدول ۲- توزیع نرمال نمرات متغیرها

متغیر	تعداد	آماره Z	سطح معنی داری
-------	-------	---------	---------------

¹Lack of Control

²Procrastination Social Life

³Anticipation

(۳۴).

افراد درون‌گرا بر اساس خودکارآمدی پایین و انگیزش کمی که در برخورد با محیط اطراف خود نشان می‌دهند ترجیح می‌دهند از محیط‌های واقعی دور بمانند که این امر باید در امر مشاوره مورد توجه قرار گیرد زیرا وابستگی بیش از حد به دنیای مجازی خود می‌تواند رفتار کناره‌گیری از محیط را در آنها افزایش دهد.

نتایج پژوهش حاضر نشان می‌دهد که بین اعتیاد به اینترنت با درون‌گرایی رابطه وجود دارد. این نتایج با نتایج دوراک و دوراک (۳۵)، چائو و همکاران (۳۶)، اوداکی (۳۷)، نیلز و همکاران (۳۸)، کیم و دیویس (۳۹)، لین و همکاران (۲۷)، لاندروس و باری (۲۸)، سامسون^۱ (۱۰)، و لواسانی، آذریناد و مهمان‌پذیر و رضائیان (۳۲) که به بررسی خودکارآمدی تحصیلی، نقش انگیزش و سهل‌انگاری تحصیلی پرداخته‌اند همسو می‌باشد. همچنین با یافته‌های رفعتی و همکاران (۴۰) که نقش درون‌گرایی و برون‌گرایی را در پیشرفت تحصیلی بررسی کرده بودند همسو می‌باشد.

بی‌تردید اغلب مطالعات و فعالیت‌های پژوهشی در زمان اجرا، همراه با برخی چالش‌ها و مشکلات گوناگون می‌باشد. این پژوهش نیز از این قاعده مستثنی نبوده و در انجام آن با محدودیت‌ها و مشکلات متعددی مواجه بوده است.

از آنجا که طرح این مطالعه همبستگی بوده است، نباید روابط بین متغیرها را علت و معلولی دانست. بنابراین مطالعات طولی برای شناخت بهتر پیشایندها و چگونگی شکل‌گیری اعتیاد به اینترنت دانش‌آموزان مورد نیاز است.

در این پژوهش، شرکت‌کنندگان دانش‌آموزان دختر پایه نهم بودند. در تعمیم نتایج به سایر مقاطع و پسران می‌بایست احتیاط کرد. از آنجایی که بین عوامل شخصیتی از جمله درون‌گرایی و اعتیاد به اینترنت رابطه وجود داشته است، بهتر است آگاهی بیشتری در این رابطه هم در اختیار والدین و هم در اختیار مشاورین مدرسه قرار گیرد تا از وابستگی بیشتر این افراد در فضاهای مجازی جلوگیری شود.

با استفاده از نتایج پژوهش حاضر بهتر است بروشورهای آموزشی در اختیار دانش‌آموزان، والدین و مشاوران مدرسه قرار گیرد تا نحوه برخورد با سهل‌انگاری تحصیلی در دانش‌آموزان و اولویت قرار دادن برنامه‌های درسی به آنها آموزش داده شود.

بهتر است والدین با در نظر گرفتن مقررات و برنامه‌هایی با قرار گرفتن در کنار فرزندان خود نظارت بیشتری بر رفتارهای وابسته به اینترنت کودکان و نوجوانان خود داشته و با استفاده از برنامه‌های تقویتی تکالیف

ضرایب به دست آمده از تحلیل گام به گام نشان می‌دهد که درون‌گرایی در ارتباط با اعتیاد به اینترنت معنی‌دار است. ضمن اینکه بنا بر معادله نیز معنی‌دار می‌باشد.

جدول ۶- ضریب رگرسیونی برحسب درون‌گرایی

مدل	ضرایب استاندارد نشده		ضرایب استاندارد شده	
	SE	B	T	سطح معنی‌داری
ثابت	۷/۵۱	۱۸۵/۹۸۳	۲۴/۷۳	۰/۰۵
درون‌گرایی	۰/۱۷	۲/۰۰۰۳	۱۱/۲۳۵	۰/۰۰۰۱

بحث

هدف پژوهش حاضر رابطه بین اعتیاد به اینترنت با درون‌گرایی دانش‌آموزان دختر پایه نهم ناحیه ۳ تبریز بود. نتایج پژوهش حاضر در رابطه با متغیرهای ارائه شده در ذیل ارائه می‌گردد.

نتایج ماتریس همبستگی نشان داد که بین اعتیاد به اینترنت با درون‌گرایی دانش‌آموزان (۰/۷۳) رابطه مثبت و معنی‌داری وجود دارد. از سوی دیگر نتایج جدول رگرسیون گام به گام نشان می‌دهد که ۱۷ درصد از تغییرات اعتیاد به اینترنت از طریق درون‌گرایی دانش‌آموزان تبیین می‌شود. این یافته‌ها با یافته‌های لین و همکاران (۲۷)، لاندروس و باری (۲۸)، اینگلبرگ و سوبرگ (۲۹)، دیویس (۳۰)، کاپلان (۳۱) و لواسانی، آذریناد و مهمان‌پذیر و رضائیان (۳۲) همسو می‌باشد که عوامل شخصیتی از جمله درون‌گرایی می‌تواند روابط بین افراد را تحت تاثیر قرار داده و وابستگی بیشتر به اینترنت گردد.

از آنجا که طبق نظر آیزنک افراد درون‌گرا اساساً مضطرب‌تر از برون‌گراها هستند بیشتر احتمال دارد از اذعان به ناتوانی‌های خود شرم‌زده و خجالت‌زده شوند و برای حل مسائل و مشکلات خود به مقابله‌های هیجان‌مدار با سه مولفه تفکر آرزویی، خودسرزنش‌گری و اجتناب و راهبردهای سازش‌نا یافته روی آورند (۳۳). استفاده از اینترنت و وقت گذاشتن بیش از حد برای کامپیوتر و اینترنت می‌تواند یکی از راه‌های مقابله در افراد درون‌نگر محسوب گردد. به نظر می‌رسد درون‌گرایی همبستگی بالاتری با اعتیاد به اینترنت داشته باشد. افراد برون‌گرا دارای رفتاری گرم و دوستانه، مردم دوستی، جسورانه، فعال بودن، در جست‌وجوی تهییج و دارای هیجان‌های مثبت می‌باشند. این ویژگی‌ها به خوبی نشان می‌دهند که چرا رابطه برون‌گرایی با اعتیاد به اینترنت منفی است بنظر می‌رسد که درون‌گراها. به دلیل عدم علاقه زیاد به زندگی جمعی و ترجیح تنهایی بیشتر آماده‌گرایش به اعتیاد به اینترنت باشند تا برون‌گراها صرف وقت زیاد با اینترنت لازم‌اش دوری از روابط انسانی می‌باشد که با ویژگی‌های افراد برون‌گرا منطبق نیست

¹Samson

درسی را برای آنان در اولویت قرار دهند. در جهت شناخت بیشتر و بهتر عوامل موثر بر آنها ضروری به نظر می‌رسد. از سوی دیگر، در صورتی که یافته‌های این پژوهش در آزمایش تجربی مورد آزمون قرار بگیرد، می‌توان به روابط علت و معلولی متغیرها دست یافت و با اطمینان بیشتری نتایج را به کار بست.

نتیجه‌گیری

با توجه به نتایج به نظر می‌رسد بین اعتیاد به اینترنت دانش‌آموزان و برون‌گرایی، رابطه معنی‌داری وجود دارد. در پژوهش‌های بعدی متغیرهای شخصیتی دیگری انتخاب و رابطه آنها با اعتیاد به اینترنت سنجیده شده و با نتایج پژوهش حاضر مقایسه گردد. با توجه به اهمیت اعتیاد به اینترنت دانش‌آموزان، انجام پژوهش‌هایی

References

- Hassanzadeh R. Students' Internet addiction, pose a threat to mental health. *Health Systems* 2009; 1(3): 85-79.
- Vaugeois P. Cyber-addiction: fundamentals and perspectives. Center Quebecois de lutte aux dependences. Quebec, Canada: Bibliotheq et archives nationaux du Quebec; 2006.
- Omidvar A, Saremi A. [Internet addiction]. Tehran: Exercise; 2010. (Persian)
- Gonzalez NA. Internet addiction disorder and it's relation to impulse control. MA. Dissertation. USA: Texas University, College of Psychology, 2008: 6-25.
- Dargahi M, Razavi H. Internet addiction and its risk factors in residents of Zone 2 West of Tehran. *Monitoring Journal* 2007; 6(3): 265-72.
- Shayegh S, Azad H, Bahrami H. [Examining the relationship between internet addiction and personality traits in adolescents in Tehran]. *Journal of Fundamentals of Mental Health* 2009; 11(2): 149-58. (Persian)
- Griffiths MD. Internet abuse in the workplace: Issues and concerns for employers and employment counselors. *J Employ Couns* 2003; 40: 87-96.
- Shaw M, Black DW. Internet addiction: definition, assessment epidemiology and clinical management. *CNS Drugs* 2008; 22(5): 353-65.
- Block J. Issues for DSM-V: Internet addiction. *Am J Psychiatry* 2008; 165(3): 306-7.
- Samson J, Keen B. Internet Addiction; 2005.
- Omidvar A, Saremi A. [Description of etiology, prevention, treatment and measures of Internet Addiction Disorder]. Mashhad: Training publications; 2002. (Persian)
- Hassanzadeh R, Bidokhti A, Rezaei A, Rahayi F. The relationship between internet addiction and personality traits of students' academic achievement. *ICT in Education* 2012; 3(1): 95-107.
- Honarparvaran N. [Internet sexual activities are virtual university students in city of Shiraz]. The 3rd seminar series of articles mental health students, University of Science promotion Iran 2008; 3: 382-5. (Persian)
- Ghasemzadeh L, Shahraray M, Moradi A. The prevalence rate of addiction to the Internet in girls and non-addicted Taliban's time girls wont in Internet conversional of loneliness, self-respect of social lend financial aid. *Contemp Psychol* 2008; 40(2): 1-32.
- Belick J, Haroldson M. Psychic in computers. *A FCM* 2000; 43(7): 9-34.
- Shamloo S. [School and poor psychological theories of personality]. Tehran: Growth; 2003. (Persian)
- Schultz DP, Schultz SE. [Theories of personality]. Seyyed Mohammad Y. (translator). Tehran; 2007. (Persian)
- Man Sally LP. Prediction of internet addiction for undergraduates in Hong Kong. BS. Dissertation. School of Business, Hong Kong Baptist University, Kowloon Tong; 2006.
- Parvin L, John AOB. [Personality psychology theory and research]. Javadi M, Kadivar P. Tehran: Ayeesh; 2002. (Persian)
- American Psychiatric Association. Diagnostic and statistical manual of mental disorders. fifth edition dasm-5tm. Washington, DC: New School Library; 2013: 211-22.
- Kerejci RV, Morgan DW. Determining sample size for research activities. *Educ Psychol Meas* 1970; 30: 607-10.
- Fathi Ashtiani A. Psychological tests, personality and mental health evaluation. Mission Press; 2009.
- Rahimi Nejad A. Junior Eysenck Personality Questionnaire standardization in male and female adolescents in Tehran. *J Psychol Educ* 2003; 33(1): 29-54.
- Young KS. Internet addiction: The emergence of a new clinical disorder. Proceeding of the 104th annual meeting of the American Psychological Association, Toronto, Canada; 1998.
- Widyanto, L., McMurrin, M., (2004). The psychometric properties of the Internet Addiction Test. *Cyber Psychology, Behavior*. 2004; 7(4) 443-50.
- Kim EJ, Namkoong K, Ku T, Kim SJ. The relationship between online game addiction and aggression, self control and narcissistic personality traits. *Eur Psychol* 2007; 23(3): 208-12.

27. Lin MP, Ko HC, Wu JY. The role of positive/negative outcome expectancy and refusal self-efficacy of Internet use on internet addiction among college students in Taiwan. *Cyber Psychol Behav* 2008; 11(4): 451-7.
28. Landerse RN, Bury JL. The anion resignation of big and narrow personality traits in relation internet usage. *Comput Hum Behav* 2006; 22(2): 437-51.
29. Engelberg E, Sjoberg L. Internet use, social skills, and adjustment. *Cyber Psychol Behav* 2004; 1: 41-7.
30. Davis RA. (2001). A cognitive-behavioral model of pathological Internet use. *Comput Hum Behav* 2001; 17: 187-95.
31. Caplan SE. Problematic Internet use and psychosocial well-being: Development of a theory-based cognitive-behavioral measurement instrument. *Comput Hum Behav* 2002; 18: 553-75.
32. Lavassani M, Azarnyad A, Mehmanpazir P, Rezaeian H. The role of academic self-efficacy in predicting the dependence on the Internet. *Glob Media J* 2013; 8(2): 26-1.
33. Agha Yousefi AR. [The role of personality factors and the effect of the coping strategies of coping therapy on personality factors and depression]. Dissertation. Tehran: University Martyr Beheshti. (Persian)
34. Khanjani Z, Akbari S. The relationship between personality characteristics and their addiction to the Internet. *New findings in psychology* 2011; 6(19): 113-27.
35. Durak E, Durak M. The mediator roles of life satisfaction and self-esteem between the affective components of psychological well-being and the cognitive symptoms of problematic Internet use. *Soc Indicat Res* 2011; 103(1): 22-32.
36. Cao H, Sun Y, Wan Y, Hao J, Tao F. (2011). Problematic Internet use in Chinese adolescents and its relation to psychosomatic symptoms and life satisfaction. *Public Health* 2011; 11: 802-13.
37. Odaci H. Academic self-efficacy and academic procrastination as predictors of problematic internet use in university students. *Comput Educ* 2011; 57: 1109-13.
38. Niels VA, Geertjan O. Daily and compulsive Internet use and well-being in adolescence: A diathesis-stress model based on big five personality traits. *J Youth Adolesc* 2009; 38: 765-76.
39. Kim HK, Davis KE. Toward a comprehensive theory of problematic internet use: Evaluating the role of self-esteem, anxiety, flow, and the self-rated importance of Internet activities. *Comput Hum Behav* 2009; 25(2): 490-500.
40. Rafati F, Farkhondeh S, Zeighami B. [The relationship between academic achievement and introversion-extroversion and neuroticism of nursing students of Shiraz]. *Qazvin University of Medical Sciences and Health Services* 2004; 30. (Persian)